

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Юридичний факультет

24 травня 2016 р.

**Актуальні проблеми конституційного будівництва України
Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції**

24 мая 2016 г.

**Актуальные проблемы конституционного строительства Украины
Сборник тезисов Всеукраинской научно-практической конференции**

24 May 2016

**Current problems of constitutional development of Ukraine
Conference Proceedings**

Київ – 2016

УДК 34
ББК 67.62 УКР
С 89

Рекомендовано Вченою радою юридичного факультету (Протокол № 13 від 15 червня 2016 року).

Актуальні проблеми конституційного будівництва України: Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції (24 травня 2016 р., м. Київ, Україна). – К., 2016. – 81 с.

У збірнику тез конференції подані наукові здобутки провідних науковців та молодих вчених, які присвячені сучасним тенденціям розвитку національного законодавства.

Для студентів, аспірантів, викладачів, докторантів, практикуючих юристів.

Робочі мови конференції: українська, російська, англійська.

Усі матеріали подаються в авторській редакції

Погляди авторів, викладені в цьому збірнику не завжди відображають позицію організаторів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми конституційного будівництва України» (24 травня 2016 р., м. Київ, Україна).

Всі права застережено. Жодна частина цього видання не може бути відтворена будь-яким способом та в будь-якій формі без письмового дозволу власників інтелектуальних прав.

ЗМІСТ

Секція 1. «Теорія та історія Конституції України, актуальні проблеми змісту та суті Конституції України»

Бабаджян Г. УПОВНОВАЖЕНИЙ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ІЗ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК СУБ'ЄКТ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВОВІДНОСИН.....	5
Багатий В. НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ ПРИПИС.....	6
Бантуш О. CONCEPT, STRUCTURE AND MEANING OF THE CONSTITUTION OF UKRAINE.....	8
Грибова А. ВІДОБРАЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА У ПОЛОЖЕННЯХ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ 1996 РОКУ.....	9
Гривник А. THE LEGAL STATUS OF PEOPLE'S DEPUTY OF UKRAINE...	10
Жданова Т. КОНСТИТУЦИОННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО РЫНКА: ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПО СТРУКТУРЕ ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО КОДЕКСА.....	12
Ищенко Н. Колесник Ю. КОНСТИТУЦИЯ – ОСНОВНОЙ ЗАКОН ГОСУДАРСТВА.....	13
Ищенко Н. ПРАВО НА ЖИЗНЬ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ.....	15
Качур В. НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ КОНСТИТУЦІЇ ТА ЇЇ ТЕОРІЙ.....	17
Кадубець В. СПОСОБИ ПРИЙНЯТТЯ КОНСТИТУЦІЇ ТА ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО НИХ.....	19
Корчагін К. THE PROCEDURE FOR ACQUISITION AND TERMINATION OF OFFICE OF MP UKRAINE POWERS OF DEPUTIES OF UKRAINE STARTS TAKING THE OATH.....	21
Кучер В. КОНЦЕПЦІЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ.....	23
Краєвська В. THE CONSTITUTIONAL RESPONSIBILITY AS AN ELEMENT OF LEGAL PROTECTION OF THE CONSTITUTION OF UKRAINE.....	24
Курилин Д. ИНОСТРАННЫЕ ГРАЖДАНЕ И ЮРИДИЧЕСКИЕ ЛИЦА КАК СУБЪЕКТЫ ПРАВА ЧАСТНОЙ СОБСТВЕННОСТИ НА ЗЕМЕЛЬНЫЕ УЧАСТКИ.....	27
Мазій В. CONSTITUTIONAL AND LEGAL RESPONSIBILITY.....	28
Мелихова А. НАСЛЕДОВАНИЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ КАК ОСНОВА ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СТАБИЛЬНОСТИ И КОНСТИТУЦИОННОГО СТРОЯ.....	30
Окіпняк Т. CONSTITUTIONAL COURT OF UKRAINE.....	31
Онiщук О. ПОНЯТТЯ КОНСТИТУЦІЇ ЯК ОСНОВНОГО ЗАКОНУ.....	32
Пазіч В.А., Урманчева І.В. ДЕРЖАВНА СИМВОЛІКА УКРАЇНИ.....	34
Пильгуй Ю. МЕЖДУНАРОДНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ.....	38
Поліщук О. THE SESTEM OF STATE EXECUTIVE POWER.....	39
Шевченко А. CONCEPTS AND PRINCIPLES OF CITIZENSHIP IN UKRAINE.....	41

первоначально объявит мораторий, и только после – отменит окончательно и бесповоротно смертную казнь (как, Армения, Грузия, ЕС и др. государства).

УДК 342.228.1

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ КОНСТИТУЦІЇ ТА ЇЇ ТЕОРІЙ

Качур В.О.,

*к.ю.н., доцент, завідувач кафедри теорії та історії держави і права НУБіП
України*

Термін «конституція» є досить поширеним не лише у конституційно-правовій, а й у інших юридичних і суспільно-політичних науках, а також у повсякденному вжитку. Він є похідним від іншої історично сформованої юридичної категорії «конституція», яка виникла задовго до зародження самого конституційного права як галузі права і вживалася у різних значеннях в багатьох сферах суспільного життя [1, с.188]. Від так це спричинило існування у науковій юридичній та політологічній літературі різних підходів щодо визначення самого поняття конституції та її основних теорій.

Зазвичай у літературі, присвяченій конституційному праву, найчастіше згадуються теорія конституції суспільного договору та марксистсько-ленінська теорія конституції, а також теологічна, природничо-правова (природничо-звичаєва). В.М. Кампо, В.А. Гринчак та І.Я. Заяць пропонують розглядати дане питання крізь призму розвитку трьох наукових правничих шкіл: юридичної, соціологічної та політологічної [2, с.4]. Ю. Тодика відзначає, що наявні в літературі позиції щодо сутності конституції зводяться до наступних – договірної, природно-правова, теологічна та марксистсько-ленінська (класова) [3, с.32].

Історично першою є «теорія конституції як суспільного договору», з яким вона трактується як своєрідний загальносуспільний договір (угода) всіх членів суспільства (громадян) між собою. Предметом такої угоди є згода всіх членів суспільства щодо переліку та змісту прав, свобод та обов'язків громадян, порядку організації та форм діяльності органів державної влади і т.д. Значно рідше, в порівнянні з попередньою, зустрічається «теологічна теорія конституції», згідно якої у конституції втілюються ідеї вищої справедливості, розуму. «Звичаєво-правове» тлумачення сутності конституції виходить з того, що в ній втілюється багатовіковий досвід народу, зокрема досвід щодо організації публічно-державних форм співжиття громадян, при цьому повинні широко враховуватися традиції народу, його ментальність і т. д. В основі «теорії конституції представників юридичної школи права» лежить уявлення про конституцію як вираження ідеї вищого і всемогутнього закону, закону, який має силу верховенства над усіма нормативно-правовими актами в державі, а представники юридичної школи права (інша назва – класична) говорили про конституцію як про вищий, Основний Закон (закони) держави. Представники соціологічної школи права вбачали в конституції держави, насамперед, втілення ідеї соціальної солідарності. У рамках

соціологічної школи права в першій чверті ХХ ст., крім напрямку конституціоналістів-солідаристів, набув певного розвитку і популярності в наукових колах інший напрям — інституціоналізм, представники якого бачили в державі, її органах, партіях, організаціях «інституцію» (установу, заклад), призначенням якої є розв'язання політичних, соціальних, економічних проблем суспільства, а в конституції держави — «формальний статут інституції». «Політологічна школа права» і, відповідно, її теорія конституції належать до наймолодших за часом появи. В основу вчення про конституцію держави представниками цієї школи покладено тезу про те, що конституція, насамперед, є «документом політичного управління, певним набором правил політичної гри різних громадських сил та інститутів ... зводом правил політичних режимів, що сприяють, прокламують, гарантують і організують політичну свободу. Окремо у блоці основних теорій конституції стоїть питання про «марксистсько-ленінську теорію конституції». Її зміст полягає в тому, що «радянська конституція», за задумом її творців, виражала волю не всього суспільства, не всього народу, а тільки пануючого класу, тобто, іншими словами, «радянська конституція» є класовою за своєю суттю [4, с. 30-38].

Крім того, В.Шаповал згадує теорію установчої влади, згідно якої конституція вважалася актом установчої влади, з чого виводили її вищу юридичну силу, а також пропонує для з'ясування феномену конституції як основного закону використовувати її класифікацію на конституції «першої» (XVIII – початок ХХ ст.), «другої» (міжвоєнний період першої половини ХХ ст.) та новітні (повоєнні), серед яких слід розрізняти конституції «третьої» та «четвертої» хвиль [5, с.16-17].

Цікавим є підхід М. В. Савчина, який виокремлює такі головні підходи до визначення правової природи конституції, як системний та синергетичний підходи, теорія конституційних циклів, цивілізаційний та синтетичний підходи, постмодерний підхід у дослідженні проблем державності [6, с.224-230].

Таким чином, наявність численної кількості підходів до розуміння категорії «конституція», сформованих сьогодні у юридичній науці загалом та конституційному праві зокрема, засвідчують нагальну потребу у покращенні науково-методологічної роботи у цьому напрямі.

Список використаних джерел

1. Федоренко В. Л., Носенко О. В. Конституції України: поняття та юридичні властивості [Текст] / В. Л. Федоренко, О. В. Носенко // Стратегічні пріоритети / Нац. ін-т стратегічних досліджень . – К., 2008. – №2 (7). Конституційний процес в Україні. – С. 188–194.

2. Кампо В.М., Гринчак В.А., Заєць І.Я. Конституції країн парламентської демократії [Текст] / В. М. Кампо, В. А. Гринчак, І. Я. Заяць. – К. : НМК ВО, 1992. – 88 с.

3. Тодика Ю.М. Сутність Конституції України в аспекті розвитку конституційного процесу [Текст] / Ю. М. Тодика // Вісник Академії правових наук України. 1997р. № 2 (9). – Х. : Право, 1997. – С. 29-38.

4. Стецюк П. Б. Основи теорії конституції та конституціоналізму. Частина перша : Посібник для студентів [Текст] / П. Б. Стецюк. – Львів : Астролябія, 2003. – 232 с.

5. Шаповал В. Феномен конституції у контексті вітчизняної політико-правової «міфології» [Текст] / В. Шаповал // Вісник Центральної виборчої комісії. – 2008. – № 3 (13). – С. 14-18.

6. Савчин М. В. Конституціоналізм і природа конституції : Монографія [Текст] / М. В. Савчин. – Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2009. – 372 с.

УДК 342.4

СПОСОБИ ПРИЙНЯТТЯ КОНСТИТУЦІЇ ТА ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО НИХ

Кадубець В.В.,

*студентка 2 курсу юридичного факультету Національного
університету біоресурсів та природокористування України**

За способом зміни і внесення поправок конституції поділяються на дві групи: жорсткі та гнучкі.

Одним з таких способів є підготовка і прийняття конституції установчими зборами.

Установчі збори — це виборний орган, який створюється з єдиною метою — підготувати і прийняти конституцію. Після виконання цього завдання збори розпускаються. Зрозуміло, що за такої мети до установчих зборів обираються фахівці з конституційного та інших галузей права, досвідчені політики тощо. Конституції, прийняті установчими зборами, характеризуються професіоналізмом підготовки та чіткістю структури і змісту; як правило, вони — найбільш демократичні. Після прийняття установчими зборами конституція може бути винесена на референдум. У такий спосіб були підготовлені і схвалені у ході референдуму Конституція Франції 1946 р., Конституція Італійської Республіки 1947 р. та ін р. Проте переоцінювати значення цього інституту не слід. Референдум лише тоді може надати «високої якості» конституції, коли вона була підготовлена установчими зборами або парламентом, а потім винесена на всенародне голосування. Якщо ж конституція розробляється келейно, в уряді, а тим більше пристосовується до конкретного політичного лідера, в ній чітко простежується порушення демократичних принципів і закріплюються авторитарні способи здійснення державної влади. Під час підготовки і

* Науковий керівник: д.ю.н., професор, завідувач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства НУБіП України Ладиченко В.В.